

det, efter denne Hovedparagraphs Stilling i hele Lovforslaget, er klart, at det ikke gaaer an at skyde den ud, naar man ikke sætter noget Andet istedet, en Ofsatningsmaade, som muligen ogsaa vil gjøre sig gjældende ved min Afstemning over nogle af de følgende Paragrapher.

Almindsbøll: Der er adskillige Vittringer, hvori jeg er aldeles enig med den ærede Taler, som sidst satte sig; jeg vil blot udhæve nogle ganske enkelte af dem, saameget mere som nogle af dem staae i Strid med den ærede Ordførers Resultat i § 9. Saaledes er jeg enig med den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 6te District (Mourier) i, at Fæstevæsenet vistnok har været til sand Betsignelse, dette er vist historisk. Da der nemlig var Tale om at redde Landbostanden fra reent at synke ned i Trældom, da var det meget bedre at staae under en Godseiers Beskyttelse, end at være Selveierbonde. Den ældre Lovgivning tyder ogsaa paa, at Selveierbonden var meget udsat for Undertrykkelse af Godseierne; han var meget bedre tjent med at give sig ind under en Godseier og blive Fæster. Det var i de Tider, men nu derimod, da Tiderne saameget have forandret sig, troer jeg ikke, at Fæstevæsenets Betsigeholdelse kan være til Gavn for Andre end de Mænd, som ikke have Duellighed og Dygtighed til at staae paa deres egne Been, og, forsaavidt som Statens Interesse i det Hele taget kommer i Betragtning i dette Forhold, er det vel naturligtvis de Duellige, man skal søge at beskytte og drage frem, og derimod ikke, — forsaavidt det forøvrigt kan lade sig gjøre, at affaffe den ældre urigtige Tilstand, — rigtigt at conservere Noget, der gaaer ud paa at beskytte Uduelligheden i Særdeleshed. — Dernæst er jeg ogsaa ganske enig med den ærede Taler i, at en Capitalisering af Fæsterettigheden i det Forhold, som omhandles i den foreliggende § 9, er urigtig, og jeg anseer dette med ham for at være et Hovedpunkt; derved kommer jeg ogsaa til at erklære mig uenig med den ærede Ordfører i det Ændringsforslag til § 9, som han har stillet tilligemed et andet æret Medlem af Udvalget. Jeg troer, at, naar man her vil capitalisere Fæstet eller den Ret, som ved Indfæstningens Ovelse er erhvervet, saa

gaaer man ganske udenfor det Begreb, som jeg ialfald er aldeles overbevist om, at Christian den Femtes danske Lov har forbundet med Betsydningen af Indfæstningen. „Fæste“ er jo allerede et Ord, som anvendes i forskjellige andre Forhold i den samme Lov. Der tales om at fæste sig en Hustru, en Fæstemøse, der tales ogsaa om at fæste Karle og om at fæste Piger, saavel som om at fæste Gaard. Naar Brugten af Ordet „Fæste“ i bemeldte Lovbog betragtes i sin Heelhed, da troer jeg, at deri stedse ligger noget aldeles Symbolisk, Noget, som egentlig ikke kan vurderes til en bestemt Pengeværdie. Loven har ogsaa netop i det her omhandlede Forhold, efter min Mening, paa forskellige Maader antydet, at Fæstet eller den Indfæstning, som Bonden har givet af Gaarden, ikke af Lovgiveren betragtedes som nogen saadan reel Værdie som Landgilden. Der tales saaledes f. Ex. i 5—3—24 og 25, som ogsaa i andre Henseender efter min Mening er overmaade rigtigt i denne Sag, om: „Haver Nogen Lod og Deel med Anden i Bøndergaard eller Huus, saa at den Ene haver Landgilden og den Anden Herligheden;“ men, der omtales ikke Retten til at nyde Indfæstning. Man vil maaffee sige, at det ikke har nogen klar Betsydning, men saa skal jeg bemærke, at der i 3—13—12 tales om det Tilfælde, at Huusbonden „tager fra nogen Bonde Skov, Ager, Eng, Græsning, Løvefær eller deslige, som Bonden i Fæste og Brug har“, saa skal Huusbonden „forie det efter Billighed i Bondens Landgilde“ men aldeles ikke i den Indfæstning, Bonden har givet. Naar Indfæstningen paa en Maade skulde staae i samme Forbindelse med Brugsretten til Jorden som Landgilden, saa vilde det være nødvendigt, at naar Bonden uden nogen Brøde kom til at miste Noget af den Jord, han havde i Brug, da maatte han ligesaavel have en partiel Refusion af Indfæstningen, som han faaer af Landgilden. Dette er vel noget forandret i den senere Lovgivning; der er f. Ex. Forordningen af 23de April 1781 § 20 i sine den taler i et lignende Tilfælde, dog endnu ei tydeligt, om nogen Refusion af Indfæstningen; der skal ligeledes skee forholdsmæssig Afgang i